

Perusteet Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa

*”Seuraavana päivänä Johannes näki, että Jeesus oli tulossa hänen luokseen. Johannes sanoi: ‘Katsokaa: Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!’”
(Joh. 1:29.)*

Avaintekstit:

Jes. 40:7, 8;
1. Moos. 22:1–13;
Joh. 3:16;
Ilm. 5:5–10;
1. Kor. 15:15–19;
Ilm. 12:1–9.

Yksi keskeisistä ongelmista Raamatun profetioiden, kuten Ilmestyskirjan, nykyaikaisissa tulkinnoissa on se, että niissä ei tunnusteta Ilmestyskirjan muinaisia juuria. Kirjoittaja edellyttää Vanhan testamentin tuntemusta ja käyttää yleisölleen tuttuja käsitteitä. Vaikka koko Raamatusta on hyödyllistä etsiä kohtia, jotka muistuttavat Ilmestyskirjasta tutkittavaa tekstiä, on myös keskeisiä tekstejä, jotka luovat pohjan sen ymmärtämiselle paremmin kuin muut. Tämä pätee erityisesti Ensimmäiseen Mooseksen kirjaan, jossa kuvataan polku, jota myöten maailmamme vajosi syntiseen kaokseen. Lähes jokainen Ilmestyskirjassa mainittu avainkäsite esiintyy – jossakin muodossa – Raamatun ensimmäisissä luvuissa.

Tällä viikolla tutkimme muutamia suuria käsitteitä, jotka ovat Ilmestyskirjan ytimessä. Niitä on monia, joten valitsemme muutaman havainnollistaaksemme sitä tärkeää seikkaa, että Ilmestyskirjan muinaisten juurien ymmärtäminen antaa tutkijalle mahdollisuuden nähdä tekstissä lukemattomia vivahteita. Vivahteista jokainen voi antaa tärkeitä opetuksia ihmiskunnasta, Jumalasta sekä maailmankaikkeudessamme ja siten myös meidän elämässämme käytävän kamppailun luonteesta.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 12.4.2025

”ENSIMMÄISEN MAINNAN”-PERIAATE

Useimmat akateemiset oppiaineet alkavat johdantokurssilla, joka käsittelee laajoja peruseriaatteita, jotka muodostavat perustan jatko-opinnoille, kun aiheeseen syvennyttään. Samalla tavoin, kun luet koko Raamatun läpi, huomaat nopeasti, että Jumalalla on myös johdanto Ensimmäisessä Mooseksen kirjassa, jossa hän esittelee ajatuksia, joita tutkitaan yksityiskohtaisemmin läpi Raamatun.

Yleisesti ottaen, kun jokin käsite tai symboli mainitaan Raamatussa ensimmäisen kerran – varsinkin jos se mainitaan Ensimmäisen Mooseksen kirjan ensimmäisissä luvuissa – huomaat, että se luo yleiskäsityksen kyseisestä aiheesta, mikä auttaa sinua ymmärtämään, miten sitä käytetään myöhemmin.

Jotkut Raamatun tutkijat kutsuvat tätä ”ensimmäisen maininnan laiksi”, vaikka sitä olisi pikemminkin kutsuttava periaatteeksi (tai malliksi) kuin laiksi, koska se ei todellakaan ole aukoton, ja siihen on monia poikkeuksia. Sekä yleisessä Raamatun tutkimuksessa että Raamatun profetioissa näyttää ilmenevän sellainen malli, että Jumala syöttää lapsilleen hitaasti tietoa ajan myötä, aloittaen peruskäsitteestä ja laajentaen sitä sitten vuosien tai jopa vuosisatojen kuluessa monta kertaa.

Lue Jes. 40:7, 8; Mal. 3:6 ja Hepr. 13:8. Minkä periaatteen voit johtaa näistä teksteistä, mikä auttaisi sinua ankkuroimaan profetioiden tutkimisen oikein?

Suuri osa nykymaailmasta puhuu ”totuuden” sijasta ”toteutellisuudesta”, koska oletetaan, että ”toteutus” on muokattavissa oleva asia, joka voi muuttua ajan myötä. Tai joissakin tapauksissa itse ”totuuden” käsitettä pidetään epäilyttävänä.

Kun Jumala vahvistaa totuuden, hän ei kuitenkaan muuta mieltään. Kun hän kerran alkaa opettaa kansalleen totuutta, voimme luottaa siihen, että saman raamatullisen periaatteen tai aiheen toistaminen ei muuta sen merkitystä, vaan päinvastoin valaisee sitä lisää. Siksi profetioiden tutkimisessa on erittäin järkevää oppia ymmärtämään hyvin Ensimmäistä Mooseksen kirjaa, jossa monet keskeiset käsitteet selitetään ensimmäistä kertaa. Sitten on hyvä ottaa nämä perustavaa laatua olevat käsitykset huomioon, kun tutkii Raamatua eteenpäin.

JUMALAN RAKKAUDEN YMMÄRTÄ- MINEN

Syntisen luontemme taipumukset itsekkyteen ja ylpeyteen ovat turmelleet käsityksemme maailmankaikkeudesta. Näemme maailman omasta rajoittuneesta näkökulmastamme, emmekä Jumalan kaikkitietävästä näkökulmasta. Ehkä mikään käsite ei ole syntisen ihmissuvun toimesta vääristynyt enemmän kuin ”rakkaus”. Populaarikulttuurilla on taipumus edistää sellaista käsitystä rakkaudesta, joka keskittyy yksilöön itseensä mieluummin kuin toisiin ihmisiin. Tämä itsekeskeinen lähestymistapa aiheeseen tekee meille vaikeaksi ymmärtää, miten Jumala siihen suhtautuu.

Rakkauden luonteen ymmärtäminen on tärkeä avain Raamatun profetioiden käsittämiseen. Yksi suuren taistelun keskeisistä teemoista on Jumalan luonteesta vallitseva huomattava väärinkäsitys. Ellen G. White päättääkin *Suuri taistelu*-teoksensa kirjoittamalla: ”Koko maailmankaikkeus on puhdas. Yhteinen sopusointu ja ilo sykkii kautta koko suunnatoman luomakunnan. Hänestä, joka on kaiken luonut, virtaa elämää, valoa ja iloa äärettömään avaruuteen. Pienimmästä atomista suurimpaan maailmaan kaikki, elollinen ja eloton, julistaa peittämättömällä kauneudellaan ja täydellisellä ilolla: Jumala on rakkaus.” (ST2023 417.)

Lue 1. Moos. 22:1-13. ”Rakkaus” mainitaan Raamatussa ensimmäisen kerran 1. Moos. 22:2. Mitä tämä kertomus opettaa meille Jumalan rakkaudesta?

Toisinaan voi olla hyödyllistä löytää jonkin Raamatun käsitteen ensimmäisen esiintymisen lisäksi myös minkä tahansa Raamatun kirjan ensimmäinen maininta siitä. Näin on erityisesti evankeliumeissa. Ensimmäiset maininnat ”rakkaudesta” löytyvät evankeliumeissa seuraavista jakeista: Matt. 3:17; Mark. 1:11; Luuk. 3:22 ja Joh. 3:16.

Ensimmäinen maininta ”rakkaudesta” Johanneksen evankeliumissa (Joh. 3:16) on erityisen valaiseva: se näyttää viittaavan kertomukseen lisäkista alttarilla. Abrahamin usko oli luottamista Jumalaan. Abraham päätti uskoa, että Jumala kykenee herättämään hänen poikansa henkiin, vaikka hän suorittaisi uhraamisen (Hepr. 11:19). Se ennakoi Jumalan rakkautta ihmiskuntaa kohtaan. Hän rakasti meitä siinä määrin, että ”antoi ainoan Poikansa” (ks. 1. Moos. 22:2, 12, 16) – ja sitten herätti hänet kuolleista. Näin meille ilmoitetaan millaista itsensä uhraavaa rakkautta Jumalalla on meitä kohtaan.

IISAKIN KYSYMYS: MISSÄ ON KARITSA?

Raamatun ensimmäinen maininta heprean sanasta *śāh*, ”karitsa”, esiintyy samassa kertomuksessa kuin ensimmäinen maininta rakkaudesta, 1. Moos. 22. luvussa. Karitsa on yksi yleisimmistä symboleista Ilmestyskirjassa, missä Jeesusta kutsutaan ”karitsaksi” yli kaksikymmentä kertaa. Yhdessä Ilmestyskirjan voimallisimmista tapahtumista – Johanneksen vieraillessa Jumalan valtaistuinsalissa luvuissa neljä ja viisi – Karitsalla on keskeinen osa.

Lue 1. Moos. 22:7, 8 ja 2. Moos. 12:3-13 sekä Ilm. 5:5-10. Kuinka kertomus Iisakista lähes uhrattuna auttaa meitä ymmärtämään, miten karitsoja käytetään symbolisesti? Miten Ilmestyskirjan 5. luku liittyy tähän?

Raamatun ensimmäinen maininta sanasta *śāh*, ”karitsa”, on Iisakin kysymyksessä: ” – missä on karitsa – -?” (1. Moos. 22:7.) On mielenkiintoista, että Raamattu tämän jälkeen vastaa tähän kysymykseen hyvin yksityiskohtaisesti. Vanhan testamentin muut 38 kirjaa johdattavat lukijan pitkin polkua, jossa Iisakin kysymykseen vastataan asteittain yhä yksityiskohtaisemmin, pääsiäisrituaaleista Daavidin varhaiseen ammattiin ja siitä eteenpäin. Koko kertomus on täynnä lukemattomia messiaanisia profetioita, jotka ennakoivat vastauksen antamista Iisakin kysymykseen. Uudessa testamentissa kysymykseen vastataan, kun Jeesus ilmestyy ihmislihassa, toimii kansansa keskuudessa ja lopulta uhraa elämänsä ristillä.

Karitsa mainitaan ensimmäistä kertaa Johanneksen evankeliumissa luvussa 1 jakeissa 29-34. Vaikuttaa melkein siltä, että Johannes Kastaja vastaa henkilökohtaisesti Iisakin kysymykseen, eikä tilanne voisi olla sopivampi. Syntiset tekevät parannuksen, ja heidät kastetaan upottamalla, mikä symboloi syntisen kuolemaa ja uuden elämän alkua. Tässä yhteydessä Jeesus, Jumalan Karitsa, ilmestyy yhtäkkiä paikalle, ja Matteuksen kertoman mukaan taivaat avautuvat ilmoitukseen hänestä: ”Tämä on minun rakas Poikani, johon minä olen mieltynyt.” (Matt. 3:17.) Huomaa kuinka ääni, Herran enkeli, ilmoittaa taivaasta myös ratkaisun Abrahamin ja Iisakin ongelmaan (1. Moos. 22:11-14).

Kun meillä on kaikki langat käsissä, on selvää, että Jeesus, Jumalan Karitsa, on meidän sijaisemme. Tämä auttaa meitä ymmärtämään paljon paremmin Johanneksen näkyä teuras-tetusta Karitsasta.

KUOLEMAN MERKITYS

Ehkä julmin asia eläessämme maailmassa, joka on irrallaan Luojustaan, on se, että kuolema vaanii jokaisen elämän taustalla valmiina iskemään milloin tahansa. Se on ”synnin palkka”, rangaistus, jonka maksamme siitä, että olemme irtautuneet maailmankaikkeuden ainoasta elämän lähteestä: Luojusta. Kuoleamalla on suuri merkitys Raamatun profetioissa: sekä sen todellisuudella että, mikä vielä tärkeämpää, sen ratkaisulla, joka löytyy vain Jeesuksesta ja hänen kuolemastaan ja ylösnousemuksestaan.

Sekä ensimmäinen maininta kuolemasta Raamatussa että sen ensimmäinen esiintyminen valaisevat paljon tätä profetian pääteemaa: ne auttavat meitä ymmärtämään synnin ongelman vakavuuden ja antavat meille tärkeitä välineitä ymmärtää Jumalan ratkaisua tähän ongelmaan.

Lue 1. Moos. 2:15-17; 1. Moos. 4:8-15; 1. Kor. 15:15-19 ja Ilm. 1:18. Mitä nämä kohdat kertovat kuolemasta?

Sanomme usein, että ”kuolema on vain osa elämää”. Se on valhe. Kuolema on elämän vastakohta, elämän kumoaminen; se on vieras tunkeilija, jonka ei koskaan ollut tarkoitus olla osa kokemustamme. Vaikka olemme tottuneet kuolemaan, sydämemme protestoi yhä voimakkaasti, kun kohtaamme sen, aivan kuin ihmiskunta kollektiivisesti yhä ymmärtäisi, että kuolemassa on jotakin pohjimmiltaan väärää. Niin tuskallista kuin kuolema onkin, jotkut kuolemantapaukset tuntuvat vielä traagisemmilta kuin toiset, esimerkiksi lapsen kuolema. Odotamme, että vanhemmat kuolevat ennen lapsiaan, ja hyväksymme sen asioiden normaalina järjestyksenä.

Ensimmäinen Raamatussa mainittu kuolema on kuitenkin vastoin odotettua normia. Ennen kuin Aadam ja Eeva itse kuolivat, he kokivat kuoleman tragedian, kun heidän vanhurskas poikansa joutui jumalattoman veljensä murhaamaksi. Se oli erityisen epäoikeudenmukainen kuolema.

Ajattele vanhurskasta Jeesusta, jonka jumalattomat ihmiset murhasivat, samoin kuin Abelin. Mikä kuolema olisi voinut olla epäoikeudenmukaisempi kuin Kristuksen kuolema? Millaisia muita rinnastuksia voitaisiin löytää Abelin kuoleman ja Kristuksen ristinkuoleman välillä? Kuinka Abelin kuolema voisi auttaa meitä ymmärtämään, miksi Jeesuksella on ”kuoleman ja tuonelan [haudan] avaimet” ja mitä Jumala tarjoaa meille hänessä?

KÄÄRME

Palvonta on keskeinen aihe Ilmestyskirjassa. Väärien jumalanpalvelusjärjestelmien toteuttaja ja mahdollistaja on nimetty ”lohikäärmeeksi” (Ilm. 13:2-4), eikä tämän langenneen kerubin käärmemäinen kuvaus ole sattumaa. Se suuntaa selvästi ajatuksemme takaisin Eedenin puutarhaan, jossa käärme tunkeutui paratiisiin ja houkutteli Aadamin ja Eevan seuraamaan häntä kapinaan Luojaa vastaan.

Vertaa 1. Moos. 3:1-5 ja Ilm. 12:1-9. Mitä yhteisiä teemoja on kummassakin kertomuksessa? Miten 1. Mooseksen kirjan käärmeen esittelystä löytyvät yksityiskohdat auttavat meitä ymmärtämään joitakin niistä asioista, jotka olivat aiemmin johtaneet Ilmestyskirjassa mainittuun taivaassa käytyyn sotaan?

Raamatusta on kaksi kertomusta, joissa Paholainen johtaa koko maailman harhaan: Ensimmäisen Mooseksen kirjan hetki, jolloin ihmisiä oli olemassa vain kaksi, ja Ilmestyskirjan 12. ja 13. lukujen kertomus, jossa Paholainen on ”koko ihmiskunnan eksyttäjä” (Ilm. 12:9) ja se, joka antaa merestä nousseelle pedolle vallan ja johdattaa koko maailman ihmettelemään ja palvomaan sitä (Ilm. 13:2, 3). Yksi Raamatun profetioissa esiintyvistä teemoista on suuren taistelun muuttumaton luonne. Jumalan luonne ja Sana eivät muutu, eivätkä myöskään Paholaisen pyrkimykset.

Suuren taistelun luonne ei muutu. Meillä on selkeät vertailukohdat profeetallisissa kirjoituksissa. Siksi pystymme käymään läpi erilaiset suuntaukset ja voimme tunnistaa, missä hengelliset sudenkuopat saattavat piillä. Jumala on aina se, mikä hän on, ja sama pätee myös Paholaiseen. Paholainen voi pukeutua tuhansiin valepukuihin, mutta vuosituhanisia kestänyt langenneen ihmiskunnan historia yhdistettynä Ilmestyskirjan kuvaukseen osoittavat, ettei hän koskaan poikkea toimintamallistaan, jota hän käytti Eedenissä. Jumala on luvannut meille viisautta (Jaak. 1:5), ja Raamatun varmuuteen luottaen meidän ei tarvitse langeta Paholaisen valheisiin, vaikka valitettavasti niin monet ovatkin langenneet niihin, ja niin monet - enemmistö - tulevat lankeamaan.

Mieti, kuinka kulttuuri muuttuu ajan myötä. Mitä asioita kristityn tulisi ottaa huomioon tutkiessaan muuttuvaa kulttuurimaisemaa?

KERTAUS

Lisäaineistoa: Lue Ellen White, *Alfa ja omega*, osa 6, s. 398, 399 tai *Apostolien teot*, s. 443-445.

Monet maailmanuskonnot käsittelevät vain aatteita; sen sijaan kristinuskon aatteet ovat vahvasti ankkuroituneet historiallisiin tapahtumiin. Raamattu on kertomus siitä, miten Jumala on ollut vuorovaikutuksessa ihmiskunnan kanssa tuhansien vuosien ajan, ja tutkimalla tapahtunutta voimme oppia paljon Jumalan johdonmukaisesta luonteesta.

Joskus kristityt kuitenkin valittavat, että he ovat kyllästyneet kuulemaan samoja asioita. Joskus, kun profeetallista sanomaa saarnataan julkisesti, ajattelemme, että olemme jo kuulleet sen, eikä meillä ole mitään uutta opittavaa.

Se, että sanomamme on muuttumaton ja johdonmukainen, ei kuitenkaan tarkoita, että se olisi yksinkertaista eikä haastaisi kuulijaa. Päinvastoin: kun tutkii äärettömän Jumalan mielen meille välittämää tietoa, huomaa nopeasti, ettei koskaan pääse aiheen loppuun asti.

Ellen G. White toteaa, että yksi syy Ilmestyskirjan kirjoittamiseen oli ankkuroida kristillinen kirkko historialliseen sanomaansa kaikkina aikoina. "Osa nuoremista työntekijöistä [tuohon aikaan] - - oli kyllästynyt usein toistettuihin totuuksiin. He kaipasivat jotakin uutta ja herättävää ja pyrkivät tuomaan esille uusia opillisia näkemyksiä - -." (6AO 399.) Täten se ei ole pelkästään tulevaisuutta vaan myös menneisyyttä koskeva kirja, jonka tarkoituksena on pitää meidät juurtuneina uskonkäsityksiimme, jotta halu etsiä omaperäisyyttä ei johtaisi meitä harhaan.

Keskustelunaiheita:

1. Raamattu ei koskaan lakkaa olemasta uuden tiedon ja uuden ymmärryksen lähde. Miten löytää tasapaino niiden välille, että haluaa oppia jotain uutta ja että on tärkeää pysyä ankkuroituneena niihin totuuksiin, jotka meille on jo annettu?

2. Miten seurakunnan tulisi reagoida uusiin profetiatulkintoihin? Vaikka tiedämme, että aina on lisää opittavaa, miten erotamme, onko uusi valo olennaista vai pelkkä villitys tai jopa erehdys?

3. Eräs merimies teki kuolemaa ja huusi: "Olen orpo. Kun kuolen, kuka minua muistaa?" Lääkintämies vastasi: "Minä muistan sinut aina", mutta hänkin lopulta kuolisi, ja niin kuolisi myös muisto orvosta merimiehestä. Miten tämä kertomus auttaa meitä ymmärtämään kuolemaa vihollisena?